

Verslag algemene bijeenkomst t.b.v. opzet concept-Cultuurbrief 2021-2024

Datum: dinsdag 4 juni 2019

Locatie: Designhuis Eindhoven

Aanwezig: zo'n 20 personen, onder wie vertegenwoordigers van Broet, Nachburgemeester, MAD, CKE, Bibliotheek Eindhoven, Parktheater, Tante Netty, Baltan Laboratories, Eindhoven Museum, Strijp 5 Kamerkoor, Muziekgebouw Eindhoven, Beeldenstorm, MU en medewerkers van stichting Cultuur Eindhoven (CE).

Directeur-bestuurder Tanja Mlaker van stichting Cultuur Eindhoven heet de aanwezigen welkom. Net als de vorige drie bijeenkomsten op [16 mei](#), [21 mei](#) en [3 juni](#) zal ook de input van deze bijeenkomst worden gebruikt voor het opstellen van een concept Cultuurbrief voor de periode 2021-2024. Vandaag gaat het met name over de subsidiesystematiek. De huidige periode, die loopt tot en met 2020, rust op vijf pijlers met subsidies voor de BIS-instellingen, PLUS-programma's en PLUS-projecten, het Snelgeldfonds en apart voor gilden.

De aanwezigen wordt gevraagd te reageren op een aantal stellingen.

Stelling 1: Er zijn voldoende mogelijkheden om subsidie aan te vragen binnen de huidige systematiek. Flexibiliteit van de huidige regeling is belangrijk.

- Voor kleinere organisaties die binnen PLUS gehonoreerd worden is het ingewikkeld om langjarige verplichtingen aan te gaan, stelt men. Flexibiliteit is goed, maar er is behoefte aan stabiliteit, bijvoorbeeld door een huurcontract voor langere tijd af te kunnen sluiten. Tevens is er behoefte aan een vaste organisatie en ervaart men tweejarige subsidies als belemmering om mensen in dienst te nemen. Dat betekent dat veelal wordt gewerkt met freelancers.

Tanja begrijpt het punt, maar wijst er ook op dat het een illusie is te denken dat aan iedereen even grote mate van stabiliteit kan worden gegeven. De meeste PLUS-organisaties zijn ook gefinancierd door verschillende fondsen.

- In het algemeen is men blij met wat we hebben. De mogelijkheden in deze regeling volstaan voor een fijnmazig stelsel. Niet vooruit kunnen plannen, is soms nadelig voor financiële afspraken met derden (kortlopende verplichtingen kunnen duurder uitvallen dan langlopende verplichtingen).
- Er wordt ook de vraag gesteld of deze systematiek heeft bijgedragen aan vernieuwing zoals beoogd.

Tanja antwoordt bevestigend. Ze geeft aan dat veel steden alleen een projectronde hebben en een vierjarige ronde. De stap naar een stabielere financiering is daar heel groot. In Eindhoven zijn nieuwe initiatieven ontstaan dankzij de regeling van PLUS-programma's die flexibel is in aantal jaren. Zowel de systematiek als de werkwijze, met de Cultuurraad en een openbaar advies, geeft een bepaalde legitimering en steun in de rug naar andere financierders.

- Er zijn heel veel makers in de stad, die kunnen eigenlijk alleen maar terecht bij het Snelgeldfonds. Voor collectieven of incidentele samenwerkingsverbanden van meerdere makers voldoet het Snelgeldfonds niet (te laag bedrag), maar die vormen geen rechtspersoon en kunnen niet bij de PLUS-regeling aanvragen. Zo'n project kan soms een jaar duren, daarvoor is Snelgeldfonds niet substantieel genoeg. Bij de aanwezigen zijn ook instellingen die open staan voor zo'n samenwerking

en in dat geval als partner zouden willen en kunnen optreden. Dan is de aanvraag voor een PLUS-project mogelijk.

- Tevens is er behoefte aan meer ondersteuning bij ontwikkeling van het plan wanneer individuele makers gaan samenwerken en hun plannen moeten uitwerken. Het zou goed zijn om niet alleen naar het artistieke te kijken, maar ook groepen die willen samenwerken ondersteuning te bieden. Nu kunnen ze die stap soms niet zetten om vanuit zo'n samenwerking middelen aan te vragen en 'handjes' bij een project te kunnen financieren.

Stelling 2: Subsidie uit PLUS-projecten zou niet beschikbaar moeten zijn voor BIS-instellingen (grotere, professionele instellingen versus de kleinere die daarmee moeten concurreren).

- De huidige regeling waarbij BIS-instellingen de subsidie niet alléén aan kunnen vragen, maar alleen in samenwerking met andere niet-BIS uit Eindhoven, is goed. Het stimuleert nieuwe samenwerkingsverbanden, organisaties kunnen elkaar over en weer versterken dankzij unieke kennis en positie.

- Samenwerking helpt ook een heleboel organisaties om zich te ontwikkelen.

- Bij BIS-instellingen ligt veel vast in salarissen en gebouwen. Voor hen zijn de mogelijkheden beperkt om, anders dan via deze regeling, voor vernieuwing te zorgen.

- De vraag wordt gesteld of het systeem van drie maal per jaar projectgeld aanvragen losgelaten kan worden en de projectregeling het hele jaar open te stellen. Dat geeft minder druk richting de deadline. Reactie Tanja: deadline is juridisch noodzakelijk t.a.v. het bieden van gelijke kansen. Andere manier is dus behandelen op volgorde van ontvangst en regeling sluiten wanneer het beschikbare budget vergeven is. Onze ervaring is dat als je de regeling op volgorde open zet er een run op ontstaat en het geld snel op is. Dan zou er b.v. na de zomer geen ruimte meer zijn voor indienen van nieuwe projecten.

Stelling 3. Subsidie zou alleen beschikbaar moeten zijn voor Eindhovense initiatieven/instellingen.

(Nu is de regeling ook open voor activiteiten in Eindhoven wat soms uitnodigt tot opportunisme. Bijvoorbeeld: een landelijk gezelschap gaat op tournee en doet voor de uitvoering in Eindhoven een aanvraag bij Cultuur Eindhoven.)

- Suggestie uit de zaal om de voorwaarde eraan te verbinden dat in ieder geval een samenwerking met een Eindhovense culturele instelling moet zijn aangegaan. Dan kan het woordje 'voor' worden vervangen door 'via'.

- Ik zou op voorhand een buitenstaander niet uitsluiten, als diens inbreng goed zou zijn voor ons culturele ecosysteem.

- Geen hek om Eindhoven zetten; we willen juist veel meer samenwerken buiten de stad. Dat loop je mis als je initiatieven van buiten Eindhoven uitsluit.

- Het zou wel een aanvulling moeten zijn op wat er in Eindhoven al is, dit criterium mag hard en duidelijk gehanteerd worden.

Stelling 4: Budgetverdeling tussen deelregelingen is nu goed.

- BIS-instellingen geven aan dat ze zitten op de grens van wat er kan, bij de BIS valt niets meer te halen. Er is dankzij hoger PLUS-budget wel meer vernieuwing bij de rest ontstaan, dat is positief.

Tanja is geen voorstander van verdere verschuiving in budgetten: met hogere middelen voor PLUS zijn trouwens ook meer middelen van andere financiers mogelijk gemaakt en organisaties in de PLUS hebben meer kans bij andere fondsen, inclusief de rijksfondsen. Bij nieuwe ambities hoort nieuw budget, dat mag niet ten koste gaan van het huidig budget.

Tanja gaat vervolgens in op de criteria voor subsidiëring: artistieke kwaliteit, publieksbereik, meerwaarde voor de stad en ondernemerschap. Ten aanzien van de artistieke kwaliteit stelt ze dat CE beseft dat dit voor bepaalde instellingen, b.v. Bibliotheek, niet de lading dekt van wat de taak van

zo'n organisatie is. Daar wordt bij de beoordeling wel rekening mee gehouden, maar het kan ook wringen, zeker in projectrondes. Bij publieksbereik geldt niet het principe van 'het hoogste bereik wint', maar moeten organisaties bij hun aanvraag toelichten op wie ze zich richten en hoe ze dat publiek willen bereiken.

Er volgen daarna enkele stellingen met betrekking tot de criteria:

Stelling 1: De criteria van de huidige subsidieregeling zijn helder genoeg.

- Zolang je de verschillen per organisatie in beeld houdt.
- Per instelling bekijken waar de zwaartepunten liggen. Misschien kunnen de criteria voor diverse regelingen een ander accent of zwaartepunt krijgen.
- Bekijk per BIS-instelling wat je van publieksbereik verwacht. Geef bij projecten ruimte om te groeien en veranderen.
- Niet alles van tevoren dichttimmeren; samen met de sector zou CE tot een goede, inhoudelijke afweging moeten komen.
- Men bepleit ook dat de BIS-instellingen meer vanuit samenhang opereren: dat ze bijvoorbeeld in onderling overleg bekijken waar nog witte vlekken zitten en geen losse plannen ontwikkelen. - Instellingen mogen afgerekend worden op procesinspanningen, stelt men. Als je tot de BIS behoort, heb je een bepaalde verantwoordelijkheid want je krijgt voor vier jaar geld.
- Op de vraag hoe het criterium ondernemerschap wordt toegepast antwoordt Tanja dat met name wordt gekeken hoe men georganiseerd is en hoe bij een projectaanvraag nagedacht is over de financiering. Is dat zo consistent dat het realistisch en vertrouwenwekkend is? De belangrijkste vraag is namelijk of de aanvrager het plan kan dragen.

Stelling 2: Subsidie aanvragen voor een project in de PLUS-regeling is nu veel te ingewikkeld.

- Nee, wel lastig dat ik iedere keer weer alle basisgegevens opnieuw moet invullen. Dat is extra werk, terwijl mag worden verondersteld dat mijn organisatie inmiddels bij CE bekend is.
- Het zou mogelijk moeten worden gemaakt dat bijvoorbeeld de formele documentatie als een Kamer van Koophandel-inschrijving en jaarrekening niet steeds opnieuw ingediend hoeft te worden. Tanja neemt dit mee voor de inrichting van intern proces. Hierin kan waarschijnlijk wel nog een verbeter slag worden gemaakt.

Stelling 3: De verantwoordingen zouden alleen kwalitatief moeten zijn, aantallen activiteiten en/of bezoekers/deelnemers zijn niet van belang.

- Het heeft wel met elkaar te maken.
- Je hebt kwantitatieve gegevens nodig om het kwalitatieve te kunnen duiden. Tanja geeft aan dat er blijkbaar een misverstand is want in je jaarverantwoording mag je zeker ook een kwalitatieve reflectie op de cijfers opnemen.
- Kwantiteit zegt niet altijd iets, wij kunnen één deelnemer een half jaar bezig houden of een half uur.
- Het ministerie van OCW maakt ook steeds meer een beweging naar een kwalitatieve benadering.
- Ook kwalitatieve gegevens zullen zorgvuldig onderbouwd moeten worden. Is dat haalbaar/betaalbaar?

Daarna stelt Tanja de aanwezigen nog een aantal specifieke vragen over het Pamflet Cultureel Eindhoven waarmee 35 culturele instellingen de gemeenteraad vragen het cultuurbudget te verhogen.

* Wat wordt er bedoeld met 'ruimte voor cultureel ondernemerschap'? Ontbreekt die nu?

- Een jaarlijkse beoordeling maakt het lastig. Je wilt toch ruimte hebben voor je ondernemerschap op de langere termijn. Begrijpelijk dat SCE niet wil dat we subsidie 'oppotten', maar we moeten ook

kunnen werken aan ons weerstandsvermogen.

- Voor mij is cultureel ondernemerschap ook dat je een 'buffertje' kunt opbouwen.

- Cultureel ondernemerschap is iets anders dan gewoon ondernemerschap, niet alleen financieel. Er wordt gevraagd of we sponsoren voor coproducties hebben. Nee, maar ik heb wel vijf culturele partijen uit diverse hoeken met wie wij samenwerken en die geld geven om het aanbod voor de stad beter te maken.

- Er moet ruimte zijn voor experiment, waarbij vooraf niet volledig af te bakenen is wat het resultaat zal zijn. Het kan ook mislukken.

* Hoe wil men ruimte voor experiment creëren? Welke omstandigheden zijn hiervoor nodig?

- Als je subsidie aanvraagt voor een project, moet je nu tot drie cijfers achter de komma aangeven wat het gaat worden. Terwijl een maker vaak met een open vizier aan zo'n project begint. Dat is experiment met een open einde, om zo tot innovatie te komen.

- Vrij van druk van bovenaf. Tanja geeft aan dat huidige regeling hier ruimte voor biedt, maar kennelijk wordt dat niet zo ervaren.

- Experiment hoeft ook niet per se in een culturele setting te zijn, het kan ook in een andere sector.

* 'De komende periode willen wij tot verdere ontwikkeling komen van criteria om de kwaliteit van het aanbod te beoordelen', zo wordt vermeld in het pamflet. Waar worden nu knelpunten ervaren?

- Cijfers uit de concept-Cultuurscan 2021-2024, met name uit de Atlas voor gemeenten, leverden een ander beeld op dan wat wij ervaren in de stad. De vraag is hoe we dat beeld nog verder kunnen verfijnen. Tanja geeft aan dat men in Cultuurscan geprobeerd heeft uit verschillende perspectieven te beschrijven en dat dit al veel completer beeld geeft dan Cultuurscan 2015. Suggesties voor verdere verbetering zijn welkom. - De betekenis van cultuur van de stad; hoe gaan we die kwalitatief meer duiden? Hoe ingewikkeld het ook mag zijn om impact van cultuur te onderzoeken en onderbouwen. - Je kunt mensen ook vragen wat een bezoek voor hen heeft betekend. Wat kunnen we daarvan leren? Ik denk dat we dit als sector professioneel aan moeten pakken. Een kwalitatief onderzoek kost tijd en geld, maar daarmee zouden we wel een innovatieve voorloper zijn voor het hele Nederlandse culturele veld.

Hierna schetst Tanja de mogelijke planning van de aanvraagronde 2021-2024. Wat is de doelstelling? CE wil optimaal aansluiten op rijks- en provinciaal niveau. Er wordt gezocht naar de makkelijkste en meest kansrijke weg voor aanvragers. Een deel van de huidige BIS is afhankelijk van de gemeente, een ander deel verkrijgt bestaansrecht vanuit verschillende overheden. In het voorstel voor de periode 2021-2024 wil CE hier rekening mee houden.

Volgens de aanwezigen is de gekozen werkwijze werkbaar. CE zal dit verder uitwerken in de concept Cultuurbrief.

Tenslotte wordt de planning voor de totstandkoming van de Cultuurbrief besproken. Op 4 juli zal CE de contouren daarvan presenteren, van 14.00 tot 17.00 uur. In augustus wordt de conceptbrief aangeleverd aan het college van B en W, waarna in september de eerste bespreking in de gemeenteraad volgt. Uiterlijk eind november moet de raad er een besluit over nemen, zodat de meerjarige regeling uiterlijk 1 december wordt gepubliceerd.

Ter afsluiting toont striptekenaar Jeroen de Leijer enkele cartoons, die hij maakte op basis van steekwoorden welke hem tijdens deze avond zijn opgevallen.

Tanja bedankt de aanwezigen en sluit de bijeenkomst.